

Poul Jensen Kolding.

Af *Fritz Jacobsen.*

I Wibergs præstehistorie anføres præsterne for det nuværende Kvislemark-Fyrendal pastorat først fra 1520, men før dette år kan nævnes tre præster. Et brev fra $31/12$ 1387 nævner Niels Hemmingsen som præst i Vindinge (nu Fyrendal); Jens Madsen omtales i et andet brev fra $29/5$ 1460 som kapellan i Vindinge, og endelig oplyser en indskrift på den ene af Fyrendal kirkes klokker, at Olaf Mortensen var sognepræst 1489; han nævnes i et calendarium fra Sct. Petri kloster i Næstved som „Hr. Olauus, Præst i Vindinge“.

I den lange række af præster er der en, som — især ved sin forfattervirksomhed — rager op over de øvrige og som ved sin efterslægt gjorde det — desværre nu forsvundne sognenavn — Vindinge til et meget anset familienavn i Danmark. Det er Poul Jensen Kolding, som var sognepræst fra 1608—1622.

Et håndskrift i Oslo universitetsbibliotek bærer titlen „Jens Povelsøn, Borger, Raadmand oc Tolder i Kolding, hans Slectebog, effter hans egen optegnelse„. Denne J. P. var fader til Poul Jensen Kolding, og optegnelserne er dels

af ham, men indført af sønnen, og dels af denne selv og hans børn, særlig af hans bekendte søn Rasmus Vinding (gengivet i „Danske Samlinger“, 2. r. 6. b.).

P. J. K. oplyser, at han blev født i Kolding d. 22. marts 1521, og hans fader må have været en anset borger i byen, da han som faddere ved sin søns dåb havde kansler Niels Kaas, Ludvig Munk, Johan Rud og borgmester Hans Skriver. Om sine forældre skriver han, at han af dem er „opdragen udj gudz sande Kundskaff och fryct, och der min alder kunde dett taale, holt och sett til Skole udj Kolding“. I 1594 kom han ved protektion af Niels Kaas til Sorø skole, i hvilken han gik i 6 år. På Københavns universitet var han et år, men drog 1601 på rejse til fremmede universiteter og gennemvandrede en stor del af Tyskland Bøhmen og Italien.

I det første år var han hos Tyge Brahe, der var hos kejser Rudolf i Prag, og han „tjente hannom for en Student och saae daa hans Salige endeligt og tjente hannom i hans dødz stund“. Efter at have besøgt Ferrara, Rom og Wittenberg vendte han i 1604 tilbage til København, men rejste samme sommer til det varme bad Karlsbad som ledsager for rigsmarsken Steen Malthesøn Sehested. Efter tilskyndelse af biskop Hans Resen tog han magistergraden 1604 og blev året efter rektor i Aalborg, hvor han var til 1608.

Som repræsentant for gejstligheden i Vendsyssel var han i 1608 i København til prins Christians arvehylding og blev da kaldet til „Sogne-Prest udj Vindinge och Quitzlemark aff W. Vilhelm Dreczelberg til Vindinge gaard (nu „Fyrendal“) och W. Nielsz Krag, Daa Kong. Majest. Secretærer och nu siden Landsdommere i Jylland och Patron till begge Kirkerne paa Roskilde Domkirkis Vegne. Och bleff Jeg ordi-

ret aff Doctor Peder Vinstrup, bispen, d. 27. Julii. Sam Kirker betiente Jeg saa udj 14 aar.“

Det forekommer lidt mærkeligt, at den forhenværende rektor, magister Poul Jensen Kolding i så lang en årrække kunne finde sig i at sidde som landsbypræst, langt borte fra København eller andre byer, hvor han kunne finde næring for sine videnskagelige studier og den til disse knyttede forfattervirksomhed, men måske har han følt sig bedst tilpas i den landlige ro. Om hans arbejde som sjælesørger for de to sogne og om hans forhold til sognefolkene foreligger der — så vidt vides — ingen oplysninger; men de fjorten års virksomhed som sognenes præst kunne tyde på, at han selv har været tilfreds.

I „Slectebogen,, skriver han: „Anno 1615, den 15. Augustj bleff Jeg satt till Proffst udj Østreflackebiergherrit aff Doctor Hans Reszner, Bispe.“ Denne udtalelse strider stærkt imod „Trap“ (4. udg.) som siger, at Flakkebjerg herred i gejstlig henseende synes at være delt i det 18. årh. Sidste udgave af Trap anfører året 1617, hvilket jo heller ikke stemmer med P. J. K.s oplysning.

Hans administrative evner må være blevet godt kendt og skaffede ham et ærefuldt tilbud, om hvilket han selv skriver: „Anno 1622 till Philippi Jacobi (1. maj) kom Jeg till Herloffsholms Kloster formedelst Kong. Majest. breff og befallning, att vere Sogne-Prest och Forstander der hosz, att forfare Stedens leilighed och hielpe dett paa fode igien som ellers vaar flux kommett tillbage; huilket och formedelst gudz sønderlige nade, forsyn och velsignelse skeed er, icke med ringe forbedring paa bygning och aarlige indkom. Och vaar jeg udj den bestilling nogett nær halfftiende aar.“ Og

senere: „Anno 1631, den 7. Sept., effter det vaar falden for besuærligt lengere att forstaa den verszlig bestilling paa Klosterett och nu vaar der fraa forløffvet af Rigens Raad effter min begering, flytte Jeg i Jesu naffn till liden Nsted udj Prestegaarden mitt Presteembede fremdelis med gudz nadis hielp att betiene.“

Poul Jensen Kolding døde 1640 og blev bisat i Herlufsholm kirke, hvor der ophængtes en mindetavle over ham med følgende indskrift: „Her huiler hæderlig och høylærd Mand S. M. Pofvel Jensøn Kolling, fordum Sognepræst och Forstander her til denne Adelig Fri Sted Herlofsholm och Provest i Østerflacke Berrigs Herrit, med sin hustru, hæderlig och dydig Matrone S: Johanne Pedersdatter, Som begge døde och blefue begraffevne den 30. Octb. Aar 1640. Gud gifv dennom paa Domme Dag en glædelig opstandelse“ (efter Resens „Atlas Danicus“).

I „Dansk biografisk Leksikon“ står, at P. J. K.s lig senere førtes til St. Rochi kapel ved Frue Kirke i Roskilde, men et andet sted oplyses, at hans søn Rasmus Vinding ca. 1670 lod det flytte til Frue Kirke i København. Trap nævner et St. Rochi kapel ved sidstnævnte kirke, men ikke noget i Roskilde domkirke.

Samme år, som P. J. K. blev præst i Vindinge, giftede han sig med enken efter den forrige præst, Rasmus Jensen, og hun medbragte i ægteskabet fire børn, som blev opdraget i præstegården. Sammen fik de fem børn, og af dem blev især sønnen Rasmus, født 1615, kendt. Han antog navnet Vinding efter fødesognet, men desværre blev dettes gode gamle stednavne senere ændret til Fyrendal.

Det er nok nærmest Poul Jensen Koldings litterære virk-

somhed, der vil bevare hans navn fra forglemmelse. Han udgav i 1614 en „Kircke-Historie“, som han tilegnede sine velgørere Vilhelm Dresselberg og Niels Krag. Den har som basis en tysk forfatters værk og fik ikke den betydning som hans i Rostock i 1622 udsendte folioværk „Etymologicum Danicum“, en håndbog, der blev flittigt benyttet ved skolerens latinundervisning og fik stor betydning ved de mange danske ord og vendinger, han anvendte for at forklare det latinske sprog. I 1626 udsendte han „Dictionarium Herlovianum“, et dansk-latinsk leksikon, i hvis fortale han hævder det danske sprogs ret over for fremmede sprog.

Hans søn, den tidligere nævnte Rasmus Vinding, blev professor ved Københavns universitet og dommer i højesteret, men er mere kendt som den egentlige forfatter til „Danske Lov“ (1683). Gennem hans sønneatter, Ingeborg Dorthea Vinding, fik Poul J. Koldings efterslægt igen tilknytning til det nuværende Sorø amt. Hun blev gift med Poul Vendelbo Løvenørn, og deres søn, Frederik de Løvenørn, var amtmand over Antvorskov og Korsør amter 1751—79. Carl Ploug har i digtet „Et Kys“ givet en romantisk beskrivelse af, hvorledes forbindelsen mellem Ingeborg Vinding og Poul Løvenørn kom i stand.